

Projekt cyfrowego wzornika krojów pism na urządzenia mobilne

Wstęp

Właściwy dobór kroju pisma jest jednym z najbardziej problematycznych etapów projektowania graficznego publikacji. Przez całe stulecia najlepszym sposobem prezentacji krojów był druk katalogów z tekstami w różnych stopniach odmianach. Dobry katalog powinien nie tylko ilustrować wszystkie dostępne znaki pisma, ich zakończenia lub zwieńczenia, ale też pokazywać charakter danego kroju, rytm oraz dukt pisma, relacje pomiędzy wielkością i czytelnością, a także ciężar optyczny złożonej kolumny [1]. Najbardziej zaawansowane wzorniki prezentują możliwości zastosowania danego kroju w różnych publikacjach oraz zestawienia odmiennych krojów w przykładowych układach tekstowych.

Pierwsze wzorniki czcionek często wydawano w formie jednostronnie za-drukowanych dużych arkuszy papieru z tekstami różnej wielkości. Rysunek 1 przedstawia wzornik pism autorstwa Węgra Miklósa Kisa Tótfalusiego z 1656 roku, pracującego w holenderskiej odlewni czcionek. Wzornik ten to kilkanaście krojów pokazanych w postaci kilkuwierszowych tekstów łacińskich w 14 wielkościach – od 5 do 48 punktów, w odmianie prostej i pochyłej. Na kartach wzornika znajdują się też jednej wielkości nuty psalmu oraz czcionki pisma hebrajskiego i greckiego. Wszystkie teksty zamknięto w układzie czterołamowym. Taka forma prezentacji, choć mało poręczna, dawała szerokie możliwości szybkiej oceny i porównania.

Rys. 1.
Fragment strony wzornika z 1656 r.
Autor: Miklós Kis Tótfalusi, Amsterdam, Holandia [2].
Wzornik zawiera kilkanaście krojów pism łacińskich oraz kilka odmian pisma hebrajskiego

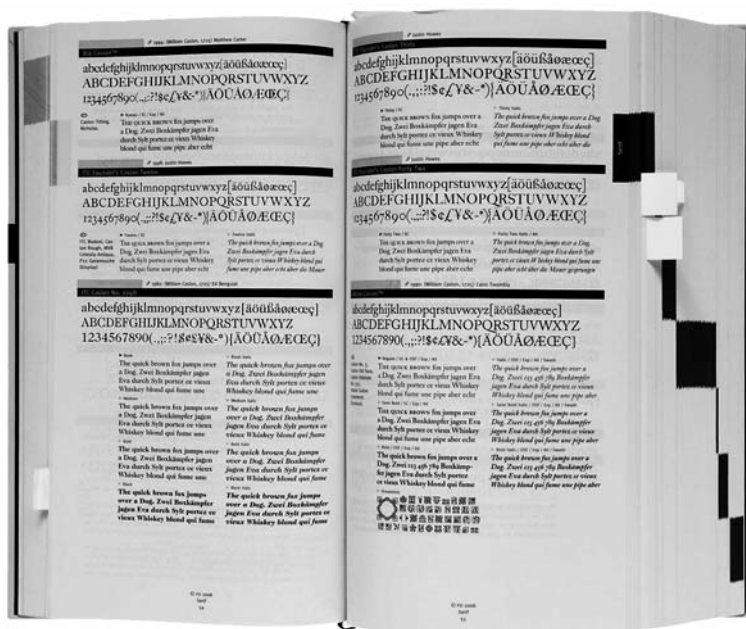
Do najbardziej znanych autorów czcionek i samych wzorników należy William Caslon (1692–1766). Jednym z wielu przykładów wzornika wydanego w jego giserni jest arkusz z 1734 roku (rys. 2), ukazujący 38 krojów w 14 wielkościach (od 5 do 36 punktów). Zaprojektowany, wykonany i po raz pierwszy użyty w 1726 roku. Z upływem czasu nazwany od nazwiska autora krój pisma zdobył w Anglii wielką popularność. W latach 1720–1780 większość książek była drukowana czcionkami Caslona [3].

Rys. 2.
Fragment strony wzornika z 1738 r.
Autor: William Caslon [4]

Podstawowe zasady, którymi przy projektowaniu pism drukarskich kierowali się wielcy prekursorzy, jak Claude Garamond, William Caslon, Giambattista Bodoni, a także współcześni mistrzowie, jak Herb Lubalin czy Paul Renner są wciąż aktualne. W świecie projektowania komputerowego, gdy do naszej dyspozycji mamy tysiące fontów, a dobrych drukowanych katalogów jest „jak na lekarstwo”, nie tak łatwo podjąć ważną decyzję dotyczącą wyboru właściwego kroju pisma. Jednym z niewielu tego typu katalogów o globalnym charakterze jest ukazujący się od 1991 roku, wielokrotnie aktualizowany *FontBook* – drukowane kompendium wydawane przez producenta i dystrybutora fontów FontShop International. Czwartą edycją wzornika z 2006 roku to swego rodzaju biblia, która swoją objętością przytłacza nie tylko początkującego użytkownika. Na 1760 stronach przedstawiono w uporządkowany sposób próbki 32 000 krojów, uzupełnione o dodatkowe informacje, jak nazwisko autora, data powstania i odsyłacze do graficznie podobnych krojów (rys. 3).

Współczesny warsztat grafika i projektanta wymaga narzędzia bardziej uniwersalnego niż tradycyjna książka, umożliwiającego szybszą ocenę projektu z płynnym podglądem dokonywanych zmian. Na szczęście nowoczesne ekrany tabletów

Rys. 3.
FontBook opublikowany
w 2006 roku prezentuje
na 1760 stronach
32 000 krojów [5]

i smartfonów są na tyle precyzyjne, że z detaliczną dokładnością wyświetlają znaki dowolnego kroju pisma. W najnowszych urządzeniach stosuje się wyświetlacze o tak wysokiej rozdzielczości, że przy normalnej pracy piksele są praktycznie niedostrzegalne (w zależności od wielkości ekranu rozdzielczość wynosi od około 200 do 400 ppi). Dzięki temu zupełnie nowego sensu nabiera kwestia opracowywania cyfrowych wzorników fontów, które mogą być wyposażone w interaktywne funkcje porównawcze.

Jeszcze kilka lat temu trudno było znaleźć dobrze zaprojektowaną apkę, która w ciekawy i jednocześnie profesjonalny sposób przedstawiałaby rolę typografii w projektowaniu. Dziś jest ich już wiele, ale niestety, większość dobrych aplikacji jest dostępna wyłącznie na urządzenia z systemem iOS. Aplikacje na system Android czy Windows zwykle są gorszej jakości w porównaniu do aplikacji oferowanych przez AppStore. Ten ostatni ma bardzo restrykcyjne wymagania wobec chcących publikować treści na urządzenia iOS [6].

W 2011 roku FontShop International opublikował pierwszą cyfrową wersję *FontBooka* obsługiwaną przez aplikację na iPada. Obecnie baza ta zawiera zbiory ponad 130 wydawców z pracami ponad 1660 grafików. Podzielono ją na kilka kategorii, takich jak: styl, rok powstania, użyteczność, projektant, wydawnictwo. **Fontbook** w wersji cyfrowej dysponuje 37 tysiącami krojów oraz 730 tysiącami próbek, które można porównywać z dowolnymi innymi z bazy, dobierać ich wielkość, oceniać czytelność, przeglądać dostępność znaków. Minimalistyczny design i maksymalnie prosta nawigacja ułatwiają obsługę całej bazy (rys. 4) [7].

Przykładem nowoczesnie zaprojektowanej aplikacji na iPady oraz iPhone'y jest **Type Specimen** – program opracowany przez czeskiego projektanta typografa

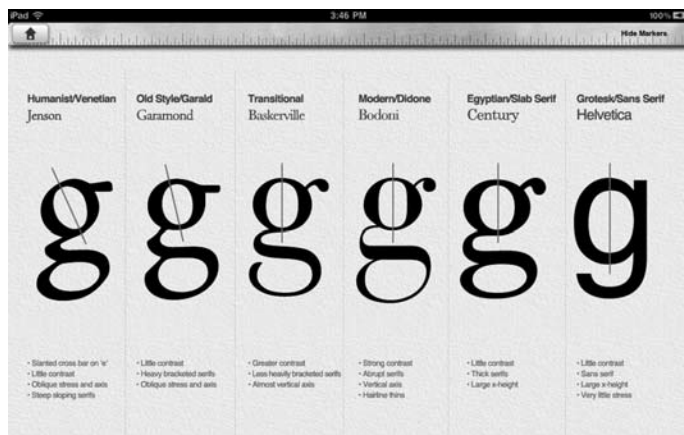
Rys. 4. Apka *Fontbook* w wersji na iPady. Zrzut ekranowy przedstawiający podgląd kroju Signa Serif Stencil w różnych wielkościach [7]

Tomáša Brousila. W 2014 roku wzornik ten został opublikowany przez Suitcase Type Foundry w nowej formie, dostosowanej do wysokiej rozdzielczości wyświetlaczy retina i wzbogaconej przez funkcję testowania w czasie rzeczywistym dowolnej kombinacji krojów, co nie wymaga ich zakupu oraz instalacji w systemie. Tu zamiast tysięcy fontów znajdziemy tylko 23, ale wszystkie zaprojektowane i dobrane przez jednego twórcę – Tomáša Brousila. Bardzo prosta nawigacja ułatwia porównywanie tekstów złożonych różnymi krojami, a możliwość pracy off-line pozwala na nieograniczone eksperymenty. Nowoczesny układ graficzny wszystko łączy w spójną całość (rys. 5) [8].

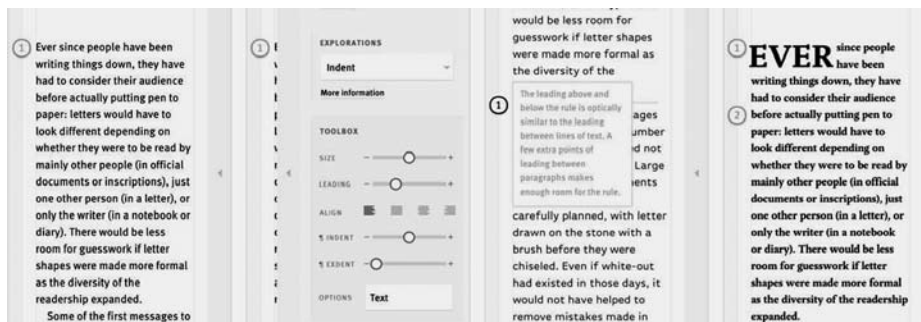
Rys. 5. Apka *Type Specimen* na iPady oraz iPhone'y umożliwia prezentację 23 krojów w dowolnie skomponowanej konfiguracji. Cała aplikacja, jak i wszystkie kroje zostały zaprojektowane przez Tomáša Brousila [8]

Do wyjątkowych aplikacji, które przygotowano równolegle na system iOS oraz Windows, należy program **Typography Insight**. Jego twórcą jest wykładowca szkoły graficznej Don Yonn Park. Na liście najbardziej popularnych płatnych aplikacji edukacyjnych w Stanach Zjednoczonych program ten zajął drugą pozycję. **Typography Insight** obok wyglądu samego pisma przedstawia jego otoczenie graficzne, pozwalając lepiej zaprzyjaźnić się z prezentowanym krojem. Aplikacja podzielona jest na kilka działów: podstawowe informacje o budowie litery, przykłady krojów historycznych, możliwość porównania poszczególnych znaków z dołączonej bazy fontów, skład dłuższego tekstu z możliwością zmiany jego parametrów. Przykładowy tekst może być zmieniany w zakresie stopnia pisma, interlinii, odstępów międzyliterowych, a także liczby łamów w kolumnie (rys. 6) [9].

Rys. 6. Apka *Typography Insight*, dostępna na system iOS i Windows 10 w przystępny sposób prezentuje różnice w budowie znaków różnych krojów pism [10]

Istnieje wiele innych aplikacji, które obok obsługi fontów starają się prezentować bardziej zaawansowane treści, ale nie dorównują one swoją uniwersalnością aplikacjom opisanym powyżej. Jednym z przykładów jest **Explorations in Typography** Caroliny de Bartolo i Erika Spiekermanna. Aplikacja ta zawiera wiele do-

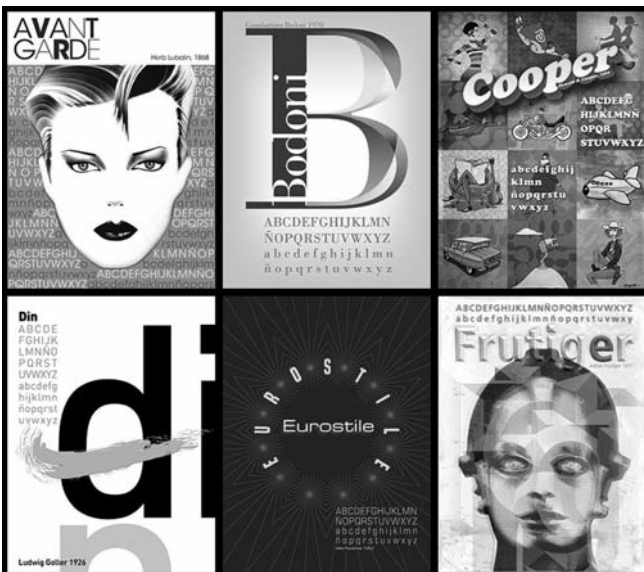
Rys. 7. Zrzut z ekranu iPhone'a kilku stron aplikacji *Explorations in Typography*, opracowanej przez Carolinę de Bartolo i Erika Spiekermanna. Obok zbioru dobrze zaprojektowanych krojów apka umożliwia testowanie wyglądu całej kolumny książkowej za pomocą kilku zmiennych parametrów [11]

brze zaprojektowanych krojów wraz z propozycją rekomendowanych przez autorów połączeń, a także bardzo użyteczną funkcję tworzenia stron książki, których wygląd można formować za pomocą kilku parametrów [11].

Interesującą aplikacją do prezentacji fontów na iPada jest także *Typo Base*, którego autorem jest Sebastian Schenk. Program pozwala na pełną eksplorację fontów poprzez wyświetlenie szczegółowych informacji o każdym z glifów. Umożliwia porównanie przykładowych krojów w dowolnych tekstach, wielkościach i kolorach, także z podglądem zrenderowanej strony internetowej. Dobrze zaprojektowany czysty interfejs podkreśla wartość graficzną programu (rys. 8). Niestety, brakuje tu dodatkowych informacji o kontekście historycznym [12].

Rys. 8.
Zrzut z ekranu iPada strony aplikacji *Typo Base* opracowanej przez Sebastiana Schenka [12]

Pomocne w trakcie projektowania mogą być też zestawienia przykładów praktycznych realizacji graficznych. Prosta apka *Typography 27*, opracowana przez projektanta Jose Mota przedstawia zbiór dwudziestu siedmiu plakatów, do których opracowania podczas składania tekstów posłużyły znane kroje pisma (rys. 9) [13].

Rys. 9.
Apka *Typography27* – zbiór plakatów, których motywem przewodnim są wybrane kroje pisma [13]

Aquafadas DPS

Wraz z pojawieniem się tabletów i telefonów z większymi ekranami dotykowymi rozwinęły się aplikacje, za pomocą których przygotowuje się treści na te urządzenia. Najbardziej zaawansowanym programem tego typu jest francuski Aqua-fadas DPS, a zaraz po nim Adobe Digital Publishing Suite. Ten pierwszy ma więcej możliwości zaimplementowania do publikacji różnych funkcji interaktywnych i multimedialnych. Aquafadas funkcjonuje jako rozszerzenie programu Adobe InDesign lub QuarkXPress. Powstałe przy użyciu Aquafadas apki mogą działać w systemie iOS, Android oraz Windows. Istnieje kilka innych narzędzi do przygotowania aplikacji na urządzenia mobilne, ale są one, jak dotąd, dosyć ograniczone.

Aquafadas DPS wymaga posiadania programu Adobe InDesign w wersji CS5 lub wyższej. Pobranie samej technologii i testowanie projektów wykonanych przy jej użyciu jest bezpłatne. Projekty wykonuje się, korzystając z odpowiednich zakładek AVE Project Manager i AVE Interactivity, a poszczególne elementy – w programie InDesign. Projekt testuje się w trybie podglądu, do którego również wymagana jest odpowiednia instalacja na tablecie lub telefonie. W czasie, kiedy praca w Aquafadas jest poprawiana, nie ponosi się żadnych kosztów. W momencie, kiedy chcemy umieścić pracę w konkretnym sklepie, na przykład AppStore lub GooglePlay, należy skontaktować się z firmą Aquafadas. Przekazany plik zostanie przekonwertowany na wersje wymagane przez poszczególne sklepy. Opłata za publikację wyliczana jest w zależności od wielkości grupy docelowej, do której chcemy dotrzeć z naszą e-publikacją, liczby wydań oraz ich częstotliwości lub liczby konkretnych pobrań [14]. Aquafadas oferuje unikalną na rynku możliwość połączenia aplikacji kiosku z bazą danych prenumeratorów. Dzięki takiemu rozwiązaniu można samodzielnie ustalać cenę każdego wydania w zależności od tego, kto aktualnie jest zalogowany. W ten sposób można na przykład zaoferować prenumeratorom wersji drukowanej bezpłatną wersję elektroniczną [15].

Funkcje Aquafadas DPS umożliwiają szeroki zakres działań projektowych, m.in.: osadzenie stron HTML, plików wideo i muzyki, animacje i pokazy slajdów, zarządzanie fontami, tworzenie przycisków interaktywnych, geolokalizację, osadzenie komiksów itd. Aquafadas DPS używa formatu PDF, dzięki czemu tekst i inne elementy wektorowe zawsze wyglądają tak czysto i ostro, jak tylko urządzenie jest je w stanie wyświetlić. Inną zaletą jest to, że kiedy projektuje się w orientacji np. poziomej i zmienia się tekst, nanosząc w nim poprawki czy zmienia się film w danej ramce, to samo dzieje się automatycznie w orientacji pionowej. Wszystkie elementy występujące w ramach są natychmiast synchronizowane. Już na początku projektowania można korzystać z prostych sposobów testowania aplikacji. Najłatwiejszy polega na przesyłaniu projektu z komputera na tablet (na aplikację Aquafadas viewer). Jest to możliwe, gdy oba urządzenia są w tej samej podsięci internetu bezprzewodowego [16, 17].

Główne zalety zastosowania programu Aquafadas to krótki czas realizacji projektu, niższe koszty publikacji w porównaniu do wydań drukowanych i coraz większa dostępna grupa docelowych odbiorców. To wszystko sprawia, że coraz wię-

cej instytucji, między innymi wydawców tradycyjnych drukowanych magazynów i gazet oraz firm z wielu branż wykorzystuje tę formę prezentacji do propagowania swoich treści (rys. 10, 11).

Rys. 10. Gazeta „La Tribune” (Francja) nie jest bezpośrednim przełożeniem drukowanej gazety na wersję cyfrową – jej forma jest od początku przemyślana i zaprojektowana na ten nowy nośnik. Spójny projekt, prosta nawigacja i oszczędne użycie efektów dostępnych w Aquafadas ułatwiają zapoznanie się z treścią [18]

Rys. 11. Strona z pierwszego cyfrowego interaktywnego wydania magazynu „ComputerArts” w formie aplikacji na iPady, system Android oraz komputery Mac/PC. Do 2013 roku pismo było wydawane w formie drukowanej oraz statycznych plików PDF [19]

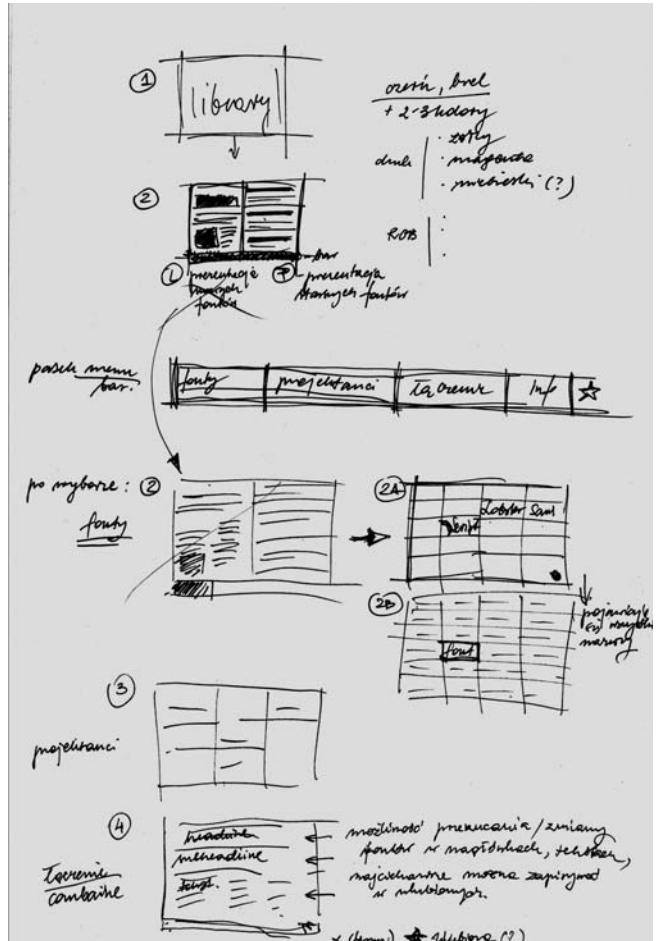

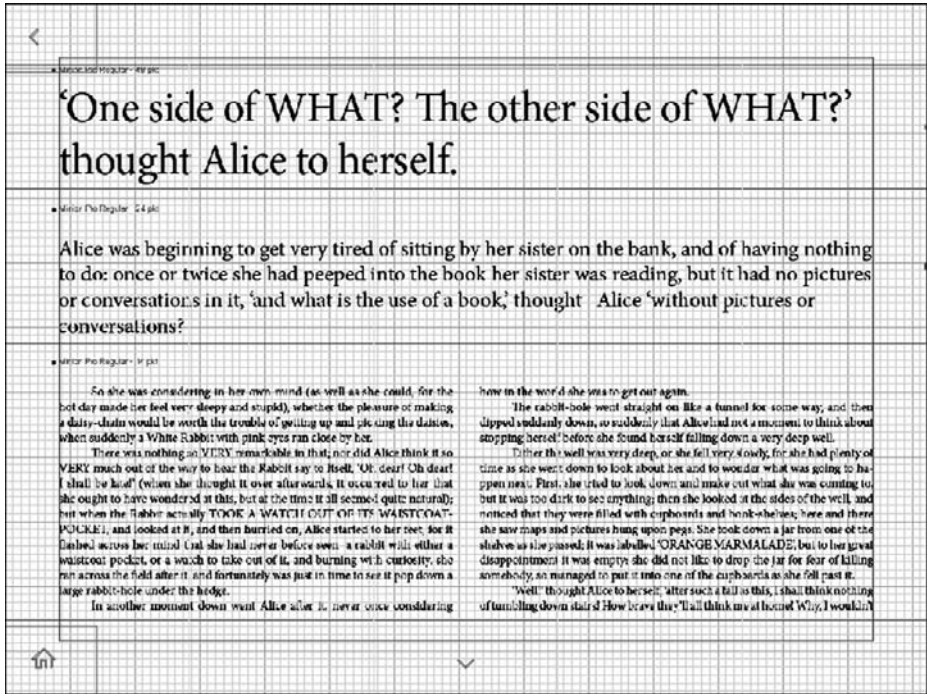
Projekt aplikacji SPECIMEN

W oparciu o przedstawioną analizę istniejących na rynku rozwiązań programowych podjęto w ramach pracy dyplomowej na kierunku Papiernictwo i Poligrafia w Zakładzie Technologii Poligraficznych Politechniki Warszawskiej próbę opracowania autorskiego projektu katalogu pism drukarskich. Celem pracy było zaprojektowanie wzornika typograficznego w postaci aplikacji na urządzenia mobilne. Apka o nazwie własnej *SPECIMEN* miała być w założeniu pomocniczym interaktywnym narzędziem dla projektantów. Do wykonania projektu zastosowano komputer Apple MacBook o przekątnej ekranu 13 cali z procesorem 2,5 GHz Intel Core i5 oraz pamięcią RAM 4 GB. W projekcie wykorzystano możliwości programu Adobe InDesign CS5 z nakładką Aquafadas DPS. Wykonaną aplikację przetestowano na tablecie iPad mini 2 z wyświetlaczem Retina o przekątnej 7,9 cala z zainstalowanym programem Aquafadas viewer [20].

Projektowanie wzorników na tablety różni się znacznie od projektowania klasycznej strony internetowej. Dużo mniejszy wyświetlacz wymusił maksymalne uproszczenie projektu, a możliwość wykorzystywania tabletu w różnej orientacji wymagała równoległego przygotowania aplikacji w układzie poziomym oraz pionowym. We wstępnym etapie projektowania przygotowano różne koncepcje wizualizacji interfejsu w postaci rysunków (rys. 12). W trakcie pracy projekt ewoluował, a zakończony został w formie, w której największe znaczenie nadano atrybutom użytkowym programu. W końcowej wersji cały układ bazuje na dwóch gridach oraz na kilku dodatkowych liniach pomocniczych, na których opierają się wszystkie elementy (rys. 13). Ograniczono do minimum ozdobniki i kolorystykę. Nadzędnym celem było zastosowanie prostej formy nie odciągającej uwagi od prezentowanych krojów [20].

Rys. 12. Wstępne szkice projektu interfejsu apki SPECIMEN [20]

Rys. 13. Dwie siatki (grid), przy pomocy których zaprojektowano apkę SPECIMEN. Czerwona wyznacza ustawienie głównych elementów, szara ustala położenie elementów pomocniczych [20]

Apka SPECIMEN rozpoczyna się planszą tytułową (rys. 14a), z której następnie przechodzi się do strony z trzema kategoriami: FONTS, DESIGNERS oraz COMBINE (rys. 14b).

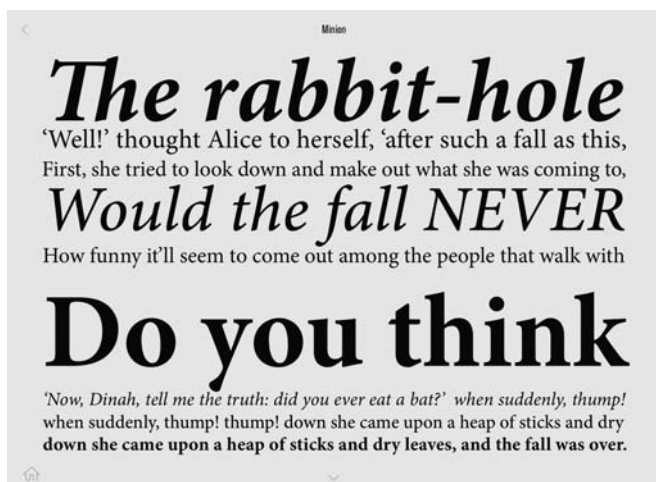
Rys. 14a.
Strona startowa
zaprojektowanej aplikacji
SPECIMEN [20]

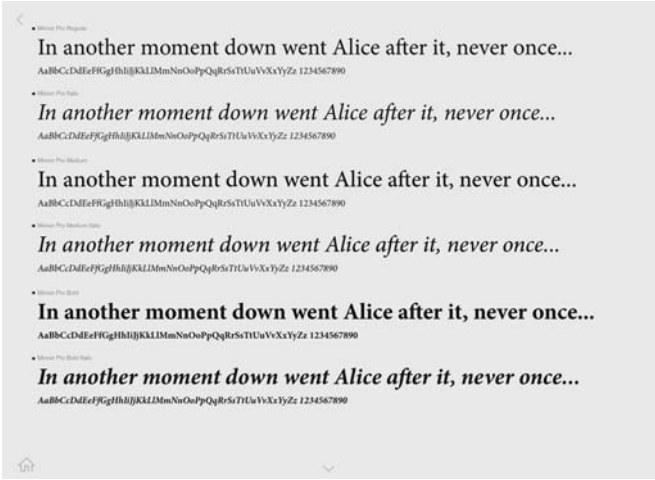
Rys. 14 b.
Strona z menu
głównym aplikacji SPECI-
MEN [20]

Pierwsza kategoria, dotycząca fontów (FONTS), prezentuje nazwy krojów pism obecnych w bazie wzornika. Wszystkie kroje wybrane do wzornika spełniają ogólne kryteria, jakimi powinien kierować się projektant: są dobrze czytelne, odróżnialne, dostosowane do nośnika, na jakim będą wyświetlane, a ponadto mają przynajmniej kilka dostępnych odmian. W trakcie prób testowych dokonano analizy granicznej wielkości tekstów, przy której poszczególne znaki nie sprawiają czytelnikowi problemu z rozpoznaniem ich cech charakterystycznych.

Każdy z fontów został przedstawiony w taki sam sposób. Pierwsza plansza (rys. 15) prezentuje wszystkie zawarte we wzorniku odmiany danego kroju, użyte w krótkich fragmentach powieści Lewisa Carrolla *Alicja w Krainie Czarów*. Kolejna plansza (rys. 16) zawiera prezentację wszystkich odmian z dokładnym ich podpisaniem oraz wyszczególnieniem znaków podstawowych alfabetu. Trzecia strona (rys. 17) ma funkcję interaktywną, która umożliwia stworzenie własnej kombinacji usta-

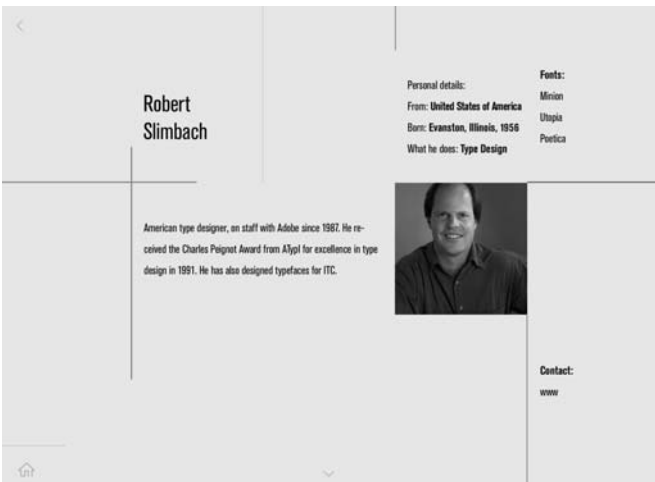
Rys. 15.
Pierwsza plansza programu prezentująca wybrany font zawiera kilka krótkich tekstów złożonych różnymi odmianami tego kroju. Przedstawiony przykład to Minion autorstwa Roberta Slimbacha [20]

Rys. 16. Druga plansza programu prezentująca wybrany krój zawiera wszystkie odmiany tego kroju wraz z przykładowym tekstem i podstawowymi znakami alfabetu [20]

Rys. 17. Trzecia plansza programu prezentująca wybrany krój umożliwia błyskawiczne stworzenie własnej kombinacji ze wszystkich dostępnych odmian tego kroju pisma [20]

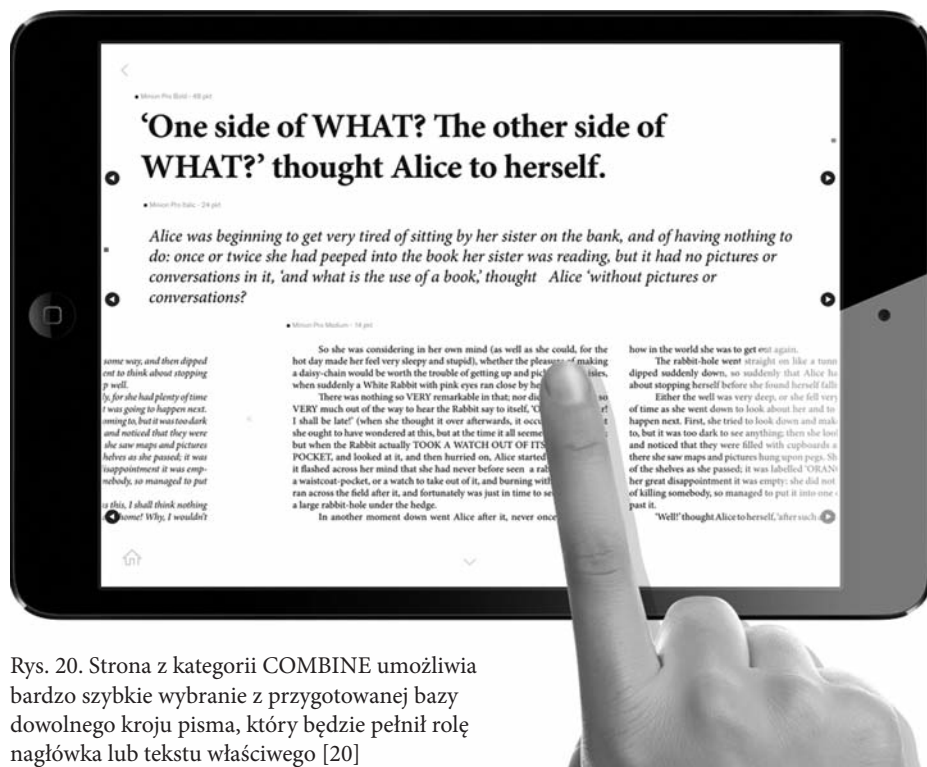

Rys. 18. Czwarta plansza części dotyczącej kroju Minion zawiera krótką notkę biograficzną projektanta oraz informację o innych krojach jego autorstwa. Zamieszczono tu link do strony autora [20]

Rys. 19. Piąta i ostatnia plansza jest uzupełnieniem informacji na temat wybranego kroju pisma [20]

wień odmian kroju w miejscu nagłówka, podtytułu i tekstu podstawowego. Czwar- ta plansza to krótkie informacje o projektancie kroju bądź domu wydawniczym (rys. 18). Do tych informacji można również dotrzeć przez zakładkę DESIGNERS. Ostatnia plansza (rys. 19) zawiera dane o sposobie licencjonowania fontu, datę jego powstania oraz listę języków, dla których przygotowano glify.

Rys. 20. Strona z kategorii COMBINE umożliwia bardzo szybkie wybranie z przygotowanej bazy dowolnego kroju pisma, który będzie pełnił rolę nagłówka lub tekstu właściwego [20]

Kategoria COMBINE (rys. 14b, 20) jest analogicznym rozwiązaniem do trzeciej strony z kategorii FONTS, z tą różnicą, że umożliwia wybór dowolnej kombinacji spośród wszystkich krojów i ich odmian. Ze względu na ograniczenia, jakie narzuca program Aquafadas, nie ma możliwości zapisania stworzonej kombinacji krojów. Wynika to z faktu, że dokumenty powyżej 10 000 pikseli szerokości lub wysokości z nadaną funkcją przewijania w ramach ramki zawieszają działanie aplikacji. To ograniczenie techniczne wymusiło wyselekcjonowanie odmian pism, które najlepiej będą się sprawdzały w danej funkcji (nagłówka, podtytułu czy tekstu podstawowego). Odmian w zaprojektowanej apce jest 22 dla nagłówka, 28 dla podtytułu oraz 18 dla tekstu właściwego. W sumie zaprojektowane plansze pozwalają na 314 432 kombinacje dostępne dla użytkownika. Cała aplikacja jest w pełni interaktywna, umożliwiając łatwą zmianę plansz oraz szybki podgląd tworzonych kombinacji krojów.

Podsumowanie

Drukowane katalogi krojów pism, choć nadal pomocne, nie spełniają oczekiwań współczesnych twórców, przyzwyczajonych do interaktywnej pracy z komputerem i poszukujących narzędzia, które umożliwi natychmiastową prezentację i porównanie nie tylko wyglądu samej litery, ale też optycznego efektu złożonej kolumny. Podjęta próba stworzenia takiego narzędzia z wykorzystaniem programu Aquafadas zakończyła się ciekawym, w pełni funkcjonalnym i realnie działającym projektem, który może być wzorem dla koncepcji całościowego projektowania katalogów cyfrowych. Przygotowany projekt wzornika pism jest nowoczesnym narzędziem, które może służyć do upowszechniania najlepszych wzorców typografii.

Największym wyzwaniem przy opracowaniu aplikacji było stworzenie układu, który z jednej strony będzie oryginalny i zaciekawi potencjalnego użytkownika, a z drugiej strony na tyle przyjazny w obsłudze, że skłoni go do codziennego użytkowania programu. Jednak absolutnie kluczowym elementem tego typu projektu jest prosty, intuicyjny system nawigacji. Program Aquafadas DPS w sprawny i wygodny sposób umożliwił zrealizowanie tych założeń. W pełni interaktywna aplikacja o nazwie SPECIMEN składa się z 95 plansz, umożliwiając własne zestawianie odmian pism na 314 432 sposoby. Wykonana apka to projekt otwarty do dalszego rozwoju. Można ją rozszerzać przez dodanie animacji, filmów tematycznych lub osadzenie plików AVE, dzięki którym będą mogły pojawiać się nowe treści, cyklicznie aktualizowane dane czy reklamy.

Podczas pracy nad projektem ujawniły się pewne ograniczenia programowe. Podstawowe dotyczy maksymalnego formatu, który jest możliwy do założenia w programie Adobe InDesign. Nie może on być większy niż 15 000 pikseli na szerokość lub wysokość. W przypadku projektowania wzornika fontów, w którym zaprezentowane ma być co najmniej kilkanaście krojów, w każdym po minimum kilka odmian, takie ograniczenie wymusza z góry selekcję prezentowanych pism. Tym samym użytkownik nie będzie miał możliwości stworzenia własnej kombinacji krojów. Paradoksalnie jednak, taką wadę można niekiedy uznać za zaletę. Po wstępnej selekcji dokonanej przez projektanta niedoświadczony użytkownik nie zoba-

czy nawet zestawień, które nie pasują do siebie. Ograniczony w ten sposób wybór zwykle ułatwia podjęcie decyzji o zakupie fontu.

Inne ograniczenie dotyczące programu Aquafadas to brak możliwości przesunięcia tekstu lub obrazu o daną, określoną dokładnie szerokość w momencie przesuwania obrazu na ekranie palcem. Widoczne jest to w miejscach, gdzie użytkownik tworzy własne kombinacje ustawień odmian pism.

Bibliografia

1. M. Marek, *Misja „Litera”*, „2+3D” 2012, nr 44.
2. T. Szántó, *Pismo i styl*, Wrocław 1986.
3. W. Caslon, Portal Encyklopedia Britannica, [online, dostęp 14.03.2015].
4. C.W. De Jong, A.W. Purvis, J. Tholenaar, *Type. A visual history of typefaces and graphic styles*, vol. 1. 1901–1938, 2010.
5. *FontBook & Made With FontFont*, Portal FontFon, [online, dostęp 23.03.2015]. Dostępny w internecie: www.fontfont.com/books.
6. E. Satalecka, *Program na fonty – rozmowa z Gustavem Ferreirą*, „2+3D” 2013, nr 47.
7. Y. Peters, *FontBook, The Team Behind The New App*. Portal FontFeed 28.07.2011, [online, dostęp 11.04.2015]. Dostępny w internecie: <http://fontfeed.com/archives/fontbook-the-team-behind-the-new-app/>.
8. *Type Specimen For iPad, iPhone and iPod touch*. [online]. Portal Suitcase Type Foundry, [online, dostęp 8.08.2016]. Dostępny w internecie: <https://www.suitcasetype.com/typespecimen>.
9. D.-Y. Park: *Type Insight. New ways of learning and teaching typefaces*, [online, dostęp 9.08.2016]. Dostępny w internecie: http://dongyoonpark.com/thesis/DongYoonPark_MFADT_Thesis_TypographyInsight_110516.pdf.
10. *Toolkit for learning & teaching typography*. Portal Typography Insight, [online, dostęp: 8.08.2016]. Dostępny w internecie: <http://typeinsight.org/>.
11. *Explorations In Typography*. Portal iTunes, [online, dostęp 8.06.2016]. Dostępny w internecie: <https://itunes.apple.com/us/app/explorations-in-typography/id495600210?ls=1&mt=8>.
12. *Typo Base*. Portal iTunes, [online, dostęp 8.06.2016]. Dostępny w internecie: <https://itunes.apple.com/us/app/typo-base/id388921999?mt=8>.
13. *Typography 27*. Portal iTunes, [online, dostęp 20.05.2016]. Dostępny w internecie: <https://itunes.apple.com/us/app/typography-27/id803865173?mt=8>.
14. *Easy pricing, no surprises*. Materiał firmy Aquafadas.com, [online, dostęp 22.05.2015]. Dostępny w internecie: <http://www.aquafadas.com/en/home>.
15. *Połączenie z bazą danych prenumeratorów*. Materiał firmy Cortland.pl, [online, dostęp 20.05.2016]. Dostępny w internecie: <http://aquafadas.pl/database.php>.
16. *Czym jest Technologia Aquafadas?* Materiał firmy Cortland.pl, [online, dostęp 20.05.2016]. Dostępny w Internecie: <http://aquafadas.pl/index.php>.
17. P. Burke, *e-Publikacje w InDesign CS6*, Warszawa 2013.
18. Portal Aquafadas, [online, dostęp 22.05.2015]. Dostępny w internecie: <http://www.aquafadas.com/references/>.
19. „Computer Arts”. Pierwsze wydanie cyfrowe czasopisma Computer Arts, [online, dostęp 20.05.2016]. Dostępny w internecie: <http://www.computerarts.com.pl/cyfrowe/1/>.
20. K. Kiełczewska, *Cyfrowe wzorniki pism. Współczesne sposoby prezentacji fontów na urządzeniach mobilnych*. Praca dyplomowa. Politechnika Warszawska. Warszawa 2015.

Abstract

The project of a mobile device digital type specimen based on Aquafadas software

In mobile media, there are many interesting apps about typography, but only few are equipped with tools that allow exploring the important role of typography in graphic design.

This article presents several examples of digital typeface catalogues. Based on these examples and tools of Aquafadas DPS and Adobe InDesign software, an original app SPECIMEN for tablets has been created. For this purpose, 15 different typefaces have been chosen. The created app presents all the characteristics of typefaces and possibilities of their use. The E-catalogue also contains the information about the available license, which is important when planning the purchase. The information about the languages of prepared sets of characters is presented. An equally important part about the designers includes short biographical notes, lists other important typefaces designed by them and links to the websites where one can find many more interesting, completed projects. This project has been tested, and on the basis of it, there have been made a number of proposals and described advantages and disadvantages of the Aquafadas DPS software.